

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 642/2025-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Dudíťa (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľa a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] zastúpeného JUDr. Kristínou Mitrovou Polkovou, advokátkou, Na priekope 174/13, Žilina, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B3-15Ct/22/03 a postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 8Co/9/2025 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B3-15Ct/22/03 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie v sume **4 000 eur**, ktoré **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **771,68 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšných častiach ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 642/2025-11 z 20. novembra 2025 bola na ďalšie konanie prijatá ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B3-15Ct/22/03 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8Co/9/2025. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu konať bez zbytočných prietáhov. Zároveň žiada o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 11 500 eur a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 29. októbra 2002 na Okresnom súde Žilina žalobu, ktorou sa domáhal satisfakcie za nesprávny úradný postup osôb konajúcich za Policajný zbor a uplatnil si aj satisfakciu vo forme zaplatenia nemajetkovej ujmy. Vec bola vedená na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 4C/158/2002 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. marca 2003 bola prikázaná Okresnému súdu Bratislava III, kde bola vedená pod sp. zn. 15Ct/22/2003.

3. Súd prvej inštancie vo veci rozhodol rozsudkom z 29. mája 2009, ktorý krajský súd rozsudkom z 2. decembra 2010 vo vymedzenej časti potvrdil a vo zvyšku napadnutej časti ho zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Súd prvej inštancie rozhodol 9. decembra 2011 v poradí druhým rozsudkom, ktorý bol doplnený doplňujúcimi rozsudkami zo 7. decembra 2012 a z 31. októbra 2014. Krajský súd rozsudkom z 3. mája 2016 rozsudok v napadnutej časti zmenil tak, že návrh proti odporcovi 1 zamietol.

4. Najvyšší súd uznesením z 25. júla 2018 rozsudok krajského súdu z 3. mája 2016 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd následne rozsudkom z 30. apríla 2019 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu proti žalovanému 1 zamietol a žalovanému 1 náhradu trov konania nepriznal.

5. Najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa uznesením z 21. apríla 2021, ktoré bolo zrušené nálezom ústavného súdu č. k. III. ÚS 7/2023-56 z 28. septembra 2023, ktorým ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

6. Po vydaní nálezu ústavného súdu najvyšší súd uznesením sp. zn. 6Cdo/161/2023 z 26. septembra 2024 rozsudok krajského súdu z 30. apríla 2019 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, ktoré bolo vedené pod sp. zn. 8Co/9/2025. Krajský súd prípisom z 26. mája 2025 vec vrátil mestskému súdu na ďalší procesný postup spočívajúci v rozhodovaní o pripustení štátu do konania ako strany sporu. Vec bola vrátená mestskému súdu 29. mája 2025. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že v čase podania ústavnej sťažnosti mestský súd o pripustení nerozhodol.

7. Sťažnostná argumentácia je založená na tvrdenom porušení označených práv zbytočnými prietáhmi označených súdov rozhodujúcich v napadnutom konaní, ktorého celkovú dĺžku považuje sťažovateľ za neakceptovateľnú a rozpornú s obsahom označených práv. Sťažovateľ zdôraznil, že ústavný súd už v minulosti konštatoval porušenie jeho práv postupom súdov prvej inštancie v danej veci, a to nálezom č. k. I. ÚS 4/06-25 z 11. apríla 2006 a opätovne nálezom č. k. II. ÚS 71/2016-33 z 19. mája 2016. Napriek uvedeným nálezom, ako aj viacerým sťažnostiam predsedovi súdu nebolo napadnuté konanie ani po 23 rokoch od jeho začatia právoplatne skončené, čo má mať za následok nielen porušenie práv vyplývajúcich z čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale aj základného práva na súdnu ochranu vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy. Zbytočné

prieťahy neboli spôsobené správaním sťažovateľa, ale výlučne nečinnosťou a neefektívnym postupom súdov.

II.

Vyjadrenie mestského súdu, vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľa

8. Podpredseda mestského súdu vo svojom vyjadrení zrekapituloval priebeh napadnutého konania chronologickým prehľadom procesných úkonov súdu vykonaných v napadnutom konaní. Zároveň v podstatnom uviedol, že v období po vydaní nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 71/2016-33 z 19. mája 2016 sa konanie nachádzalo v štádiu odvolacieho, resp. dovolacieho konania. Podpredseda mestského súdu zastáva názor, že v čase, keď sa spis nachádzal na súde prvej inštancie, nedošlo z jeho strany k dlhodobej nečinnosti a súd vykonával procesné úkony. Podpredseda mestského súdu je toho názoru, že mu neprináleží vyjadrovať sa k procesnému postupu zákonného sudcu.

9. Predseda krajského súdu poukázal na písomné stanovisko predsedníčky konajúceho senátu, ktorá v nadväznosti na dĺžku odvolacieho konania a obsah zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu uviedla, že odvolací súd nemohol rozhodnúť o pripustení štátu do konania pred súdom prvej inštancie vzhľadom na § 378 ods. 2 v spojení s § 79 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), preto krajský súd považoval za najefektívnejší spôsob konvalidácie procesného pochybenia súdu prvej inštancie vrátenie veci tomuto súdu na dodatočnú nápravu pripustením štátu (s ktorým bolo fakticky konané) do konania. Odvolací súd vec vrátil 26. mája 2025 a spis mu bol vrátený až 21. novembra 2025. Vzhľadom na uvedené je predseda krajského súdu toho názoru, že krajský súd sa prieťahov v napadnutom konaní nedopúšťa.

10. Ústavný súd nepovažoval za účelné vyzývať sťažovateľa na zaujatie stanoviska k vyjadreniam, keďže ich obsah nevedol k pochybnostiam o potrebe vyhovieť ústavnej sťažnosti v jej esenciálnej podstate (porušenie označených práv).

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

11. Podstata námietok sťažovateľa je založená na existencii zbytočných prieťahov zo strany súdu prvého stupňa a krajského súdu v období po právoplatnosti v poradí druhého nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 71/2016-33 z 19. mája 2016, teda v období po 18. júli 2016.

12. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v ich obsahu nemožno vidieť zásadnú odlišnosť. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

13. Pri posudzovaní existencie zbytočných prietáhov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou EŠLP v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

14. Vo vzťahu k posúdeniu kritéria právnej a faktickej zložitosti veci ústavný súd v celom rozsahu odkazuje na závery uvedené v predošlých nálezoch č. k. I. ÚS 4/06-25 z 11. apríla 2006 a č. k. II. ÚS 71/2016-33 z 19. mája 2016, ktoré sú aplikovateľné aj pri rozhodovaní o tejto aktuálnej ústavnej sťažnosti.

15. Pri hodnotení správania sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že svojim správaním, resp. procesnou aktivitou v rozhodujúcej miere výrazne neprispel k aktuálnej dĺžke napadnutého konania ani nespôsobil v rozhodnom období zbytočné prietahy.

16. Pri posudzovaní postupu súdu prvej inštancie ústavný súd už na úvod konštatuje, že celkovú dĺžku napadnutého konania 23 rokov od podania žaloby možno bez ďalšieho považovať za excesívnu. To je umocnené aj tým, že v spore nebolo právoplatne rozhodnuté bez zbytočných prietáhov ani po vydaní dvoch nálezov ústavného súdu konštatujúcich porušenie označených práv sťažovateľa a prikazujúcich konať súdu prvej inštancie bez zbytočných prietáhov, pričom od vydania posledného nálezu ubehlo už deväť a pol roka. Táto skutočnosť je sama osebe postačujúca pre opätovné vyslovenie porušenia označených práv. Zároveň ale ústavný súd pre korektnosť musí dodať, že súdny spis sa prevažnú časť rozhodného obdobia nachádzal mimo dispozičnej sféry súdu prvej inštancie z dôvodu rozhodovania o podaných opravných prostriedkoch. Na druhej strane však nemožno opomenúť obsah zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/161/2023 z 26. septembra 2024, ktorým bol rozsudok krajského súdu zrušený aj z dôvodu procesného pochybenia súdu prvej inštancie pri neprípustení štátu do konania ako strany sporu, čo musel súd prvej inštancie konvalidovať na pokyn krajského súdu. Táto okolnosť výrazne ovplyvnila predĺženie konania a je prejavom výrazného prvku neefektívnosti zo strany súdu prvej inštancie.

17. Ústavný súd uzatvára, že ani po vydaní jeho predošlých nálezov súd prvej inštancie nepostupuje v napadnutom konaní v intenciách čo najrýchlejšieho a efektívneho prerokovania a ukončenia sporu. Postupom mestského súdu (na ktorý sa „preniesla“ aj zodpovednosť pôvodne konajúceho okresného súdu) tak bolo v napadnutom konaní opakovane porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Poukazujúc na celkovú dĺžku napadnutého konania, ústavný súd konštatuje, že postup súdu prvého stupňa vykazuje prvky odmietnutia spravodlivosti, a preto konštatoval aj porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

18. Na margo postupu krajského súdu v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 8Co/9/2025 ústavný súd konštatuje, že jeho aktuálna dĺžka je aj s prihliadnutím na potrebu vrátenia spisu súdu prvého stupňa z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľná. Ústavný súd preto v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

19. Keďže sťažovateľom navrhovaný príkaz konať už bol obsiahnutý v predošlom náleze, ústavný súd ho v tomto prípade neopakoval (bod 4 výroku nálezu).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

20. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020). Ústavný súd konštatuje, že v posudzovanej veci prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. V okolnostiach veci považoval za primerané priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 4 000 eur, ktoré mu je mestský súd povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 2 výroku tohto nálezu). V prevyšujúcej časti požadovaného finančného zadosťučinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhoviel (bod 4 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

21. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 771,68 eur v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a písomné podanie ústavnej sťažnosti) vykonané v roku 2025 podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2025 v sume 371 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2025 v sume 14,84 eur (podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu